

Landbouwhogeschool-Wageningen
CENTRUM VOOR LANDBOUWKUNDIG ONDERZOEK IN SURINAME

ENIGE VELDKENMERKEN VAN DE VOORNAAMSTE PLANTEN-
FAMILIES MET BOOMVORMIGE VERTEGENWOORDIGERS IN
SURINAME

door
J.H.A. Boerboom

juni 1971

I N H O U D

	Blz.
I. <u>Inleiding</u>	5
II. <u>Verklaring</u>	6
III. <u>Overzicht der behandelde groepen</u>	7
IV. <u>Veldkenmerken en voorkomen der</u> <u>families, geslachten en soorten</u>	9
V. <u>Appendix enkele families met vnl.</u> <u>heesters en lianen algemeen voorkomend</u> <u>in secundaire begroeiingen</u>	59
VI. <u>Index</u>	65

I. INLEIDING

Voor hen die uit de gematigde zone komen is de rijkdom aan boomsoorten die men in een tropisch gebied als Suriname aantreft overstelpend. Vooral wanneer men slechts betrekkelijk korte tijd in zo'n tropisch gebied blijft, lijkt het ondoenlijk ook maar enigszins wegwijs te worden in deze veelheid.

Inderdaad vergt het een enorme dosis ervaring om (nagenoeg) iedere boom thuis te kunnen brengen; vooral wanneer men - zoals in de praktijk meestal het geval - niet over volledig materiaal beschikt, maar slechts de jonge plant, de stam, een bebladerde tak of een bloem voor de identificatie heeft. Het zijn slechts de zeer ervaren dendrologen en enkele inheemse boomkenners die het in dit opzicht soms ver weten te brengen.

Daarentegen blijkt het wel degelijk mogelijk in relatief korte tijd enige veldkennis te vergaren aan de hand waarvan men een niet al te laag percentage der planten met redelijke mate van zekerheid althans tot het niveau van familie kan identificeren. Het is de bedoeling van dit overzicht daarbij enige hulp te bieden. Opgenomen werden de voornaamste families die boomachtige vertegenwoordigers in Suriname bezitten. Het zijn er in totaal 41, dat is niet meer dan 59% van het aantal families (70) dat Lindeman & Mennega in het "Bomenboek voor Suriname" (p.298-299) noemen als de families waartoe de Surinaamse boomsoorten behoren. Te rekenen naar het aantal individuen in de diverse bostypen mag men echter zeker stellen dat de 41 families minstens 90% van alle bomen bevatten, en minstens 95% van de grote bomen.

Gaat het erom de bomen op soort te brengen, dan doet men er beter aan het genoemde "Bomenboek" ter hand te nemen, dat een uitgebreide sleutel naar vegetatieve kenmerken bevat; men bedenke echter dat hierin de minder algemene soorten en kleinere bomen ontbreken.

Wanneer men zich eenmaal aan de hand van enige typische vertegenwoordigers een beeld heeft gevormd van een bepaalde familie, lukt het in andere tropische streken met andere soorten veelal ook daar de tot de familie behorende soorten als zodanig te herkennen. De lokaal opgedane kennis heeft aldus wijdere toepassingsmogelijkheden.

Dit overzicht kwam in een voorlopige vorm in april 1970 in enkele exemplaren gereed en is sindsdien ter beschikking gesteld aan botanisch geïnteresseerde studenten en stafleden van het CELOS. In deze uitgave zijn slechts geringe veranderingen in de oorspronkelijke versie aangebracht, behoudens het feit dat een appendix werd toegevoegd, waarin een vijftal gemakkelijk herkenbare families is opgenomen, die weliswaar geen of nauwelijks boomvormige vertegenwoordigers in Suriname tellen, maar die naar soorten- en individueel wel een belangrijke rol in bossen en eventueel sekondaire begroeiingen spelen.

II. VERKLARING

De families met de voornaamste boomsoorten zijn naar bladkenmerken ingedeeld in 7 groepen, welke meestal onderverdeeld konden worden naar het al dan niet aanwezig zijn van steunblaadjes. De Moraceae moesten over twee groepen worden verdeeld. Enkele geslachten werden wegens afwijkende bladvorm uit de familie gelicht en in een andere groep opgenomen.

Direkt onder de familienaam zijn enige algemene gegevens vermeld, nl. (1) de binnen de familie voorkomende groeivormen: bomen, heesters, kruiden etc.; (2) in zeer algemene termen het areaal; en (3) het aantal geslachten resp. soorten dat de familie telt in de wereld, in (Latijns) Amerika en in Suriname. Deze laatste cijfers zijn ontleend aan de volgende auteurs:

voor wat betreft de gehele wereld-J. Lanjouw e.a. (1968), Compendium van de Pteridophyta en Spermatophyta; voor Amerika-R.L. Holdridge (z.j.), Dendrología práctica de los Trópicos Americanos (stencil Instituto Interamericano de Ciencias Agrícolas, Turrialba, Costa Rica); voor wat betreft Suriname-J.C. Lindeman e.a. (1963), Bomenboek voor Suriname.

Hierbij zij opgemerkt, dat deze cijfers onderling slechts ten dele vergelijkbaar zijn, aangezien Lanjouw de totaal cijfers voor de familie geeft, Holdridge voor Amerika alleen de aantallen bomen¹⁾ (waarbij het niet steeds duidelijk is of hij het over geheel Amerika of slechts over Midden- en Zuid-Amerika heeft), terwijl Lindeman's Surinaamse cijfers betrekking hebben op de totalen voor bomen en forse struiken (voor zover destijds bekend).

Onder "karakteristiek" werden de meest opvallende gemeenschappelijke kenmerken weergegeven voor de Surinaamse vertegenwoordigers van de betrokken familie. Dit zijn in grote meerderheid algemene familiekenmerken. Dit deel is gebaseerd op de genoemde drie publikaties en eigen veldervaring.

Onder "voorkomen" worden de voornaamste Surinaamse boomsoorten genoemd, meestal met enige bijzonderheden over hun uiterlijk, standplaats, kwaliteit van het hout, enz.

In de laatste rubriek "kultuurgewassen", vindt men enkele in Suriname voorkomende, tot dezelfde familie behorende kultuurgewassen. Veel bijzonderheden over deze geeft F.W. Ostendorf in "Nuttige planten en Sierplanten in Suriname" (Landbouwproefstation in Suriname, Bul. 79, 1962).

¹⁾ houtige planten met opgaande stam, minstens 5m hoog.

III. OVERZICHT DER BEHANDELDE GROEPEN

1. Blad enkelvoudig, veernervig, verspreid

1.1. Geen steunblaadjes

- 1.1. 1. Lauraceae
- 1.1. 2. Lecythidaceae
- 1.1. 3. Sapotaceae
- 1.1. 4. Myristicaceae
- 1.1. 5. Annonaceae
- 1.1. 6. Combretaceae
- 1.1. 7. Olacaceae
- 1.1. 8. Ebenaceae
- 1.1. 9. Boraginaceae
- 1.1.10. Aspidosperma ((Apoc.))
- 1.1.11. Anacardium (Anac.)

1.2. Steunblaadjes aanwezig

- 1.2. 1. Euphorbiaceae
- 1.2. 2. Chrysobalanaceae
- 1.2. 3. Moraceae (p.p.)
- 1.2. 4. Flacourtiaceae
- 1.2. 5. Polygonaceae
- 1.2. 6. Goupiaceae
- 1.2. 7. Ulmaceae

2. Blad enkelvoudig, veernervig, tegenoverstaand

2.1. Geen steunblaadjes

- 2.1. 1. Myrtaceae
- 2.1. 2. Guttiferae
- 2.1. 3. Apocynaceae (vgl. 1.1.10)
- 2.1. 4. Avicenniaceae
- 2.1. 5. Mouriria (Melast.)
- 2.1. 6. Laguncularia (Combr.)

2.2. Steunblaadjes aanwezig

- 2.2. 1. Rubiaceae
- 2.2. 2. Vochysiaceae
- 2.2. 3. Rhizophoraceae
- 2.2. 4. Quiinaceae

3. Blad samengesteld, enkelgeveerd, verspreid

3.1. Geen steunblaadjes

- 3.1. 1. Meliaceae
- 3.1. 2. Burseraceae
- 3.1. 3. Sapindaceae
- 3.1. 4. Anacardiaceae (vgl. 1.1.11)
- 3.1. 5. Rutaceae
- 3.1. 6. Simaroubaceae

3.2. Steunblaadjes aanwezig

- 3.2. 1. Papilionaceae
- 3.2. 2. Caesalpiniaceae (vgl. 4.2.2.)
- 3.2. 3. Inga (Mim.)

- 4. Blad samengesteld, dubbelgeveerd, verspreid
 - 4.2. Steunblaadjes aanwezig
 - 4.2.1. Mimosaceae (vgl.3.2.3)
 - 4.2.2. Dimorphandra (Caes.)
- 5. Blad samengesteld, dubbelgeveerd, tegenoverstaand
 - 5.1. Geen steunblaadjes
 - 5.1.1. Jacaranda (Bign.)
- 6. Blad of enkelvoudig, handnervig, verspreid of handvormig samengesteld, verspreid
 - 6.1. Geen steunblaadjes
 - 6.1.1. Caricaceae
 - 6.2. Steunblaadjes aanwezig
 - 6.2.1. Bombacaceae
 - 6.2.2. Moraceae
 - 6.2.3. Sterculiaceae
 - 6.2.4. Araliaceae
 - 6.2.5. Tiliaceae
- 7. Blad handnervig samengesteld, tegenoverstaand
 - 7.1. Geen steunblaadjes
 - 7.1.1. Bignoniaceae (vgl.5.1.1)
 - 7.1.2. Verbenaceae
 - 7.2. Steunblaadjes aanwezig
 - 7.2.1. Caryocaraceae

In appendix:

Dilleniaceae
Malpighiaceae
Melastomataceae
Piperaceae
Solanaceae

IV. VELDKENMERKEN EN
VOORKOMEN DER FAMILIES,
GESLACHTEN EN
SOORTEN

Blad enkelvoudig, veernervig,
verspreid; geen steunblaadjes

1.1.1. LAURACEAE

Bomen en heesters. Vnl. tropisch (Z.O.-Azië, Amerika).

Wereld 40/2000, Amerika 14/600, Suriname 11/60.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad gaafrandig. Bij jonge plant zijtakken vaak min of meer duidelijk groepsgewijs langs stam. Jonge takken meestal groen. Alle vegetatieve delen in verse toestand enigszins aromatisch. Vrucht éénzadige bes. Meestal ingesloten door vergrote bloemas, waardoor herinnerend aan eikel.

V o o r k o m e n. Grote bomen, verspreid in regenbos, enkele in savannebos. veel belangrijke houtleveranciers: Ocotea rubra (wana) en vertegenwoordigers der geslachten Aniba, Endlicheria, Nectandra en Ocotea (div. pisi-soorten). Hout over het algemeen matig hard en goed te bewerken - wana, een van de meest gebruikte soorten in Suriname, voor velerlei doeleinden zowel binnen als buiten; pisi vnl. voor binnenwerk, meubels. Zeer hard en zwaar hout leveren alleen Licaria spp. (kaneelhart), vrij zeldzame soorten in regenbos en savannebos.

K u l t u u r g e w a s. Persea americana (advokaat).

Blad enkelvoudig, veernervig, verspreid; geen steunblaadjes

1.1.2. LECYTHIDACEAE

Bomen en heesters. Tropen, vnl. van Amerika.

Wereld 24/400, Amerika 10/150, Suriname 6/35.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad gaafrandig of iets gekarteld. Jong blad weerszijden van de hoofdnerf binnenwaarts opgerold. Bloem 2-zijdig symmetrisch, vrij groot tot groot; meeldraden talrijk, filamenten vergroeid tot ringvormige androphoor met helmvormig aanhangsel. Kroonbladen en androphoor onderling vergroeid, vallen als geheel of afzonderlijk af, tijdens bloei zeer opvallend. Het deksel openspringende grote houtige doosvrucht, die vrij lang onder de boom blijft liggen, opvallend; vorm kenmerkend voor div. geslachten. Stam met vezelige binnenbast, in repen los te trekken. Vegetatief moeilijk, aan bloem en vrucht echter makkelijk te identificeren.

V o o r k o m e n. Couratari spp. (ingipipa) behoren tot de meest imposante boomsoorten van het regenbos: gigantische stammen met vaak enorme plankwortels. Vrucht min of meer cilindrisch. Eschweilera spp. (barklak), betrekkelijk algemeen in het regenbos; E. subglandulosa (laagland manbarklak) in drasbos, hout paalwormresistent. Lecythis davisii (kwatapatoe) zeer hoge boom in regenbos met dikhoutige, urnvormige vrucht, door bosarbeiders vaak als asbak, etc. bewerkt. Couroupita guianensis (boskalebas, "canon-ball") caulifloer: trossen zeer fraaie bloemen aan stam, vrucht bolvormig 10 à 15 cm in doorsnee; vnl. in ritsbos, thans vrij frekwent als restant daarvan in landbouwstreek rond de stad (o.m. parkeerplaats en oprijlaan CHLOS). Bertholletia excelsa, binnen Suriname beperkt tot het stroomgebied van de Corantijn, levert de paranoten of Brazil nuts.

Blad enkelvoudig, veernervig, verspreid; geen steunblaadjes

1.1.3. SAPOTACEAE

Bomen en heesters. Hoofdzakelijk in de tropen.

Wereld 40/300, Amerika 16/250, Suriname 8/40.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad gaafrandig, leerachtig. Bij aantal soorten secundaire nerven talrijk, recht, onderling evenwijdig. Melksap in bladeren en bast. Vrucht vaak eetbaar (zoet en kleverig). Familie als zodanig gemakkelijk te herkennen, soorten moeilijk onderling te onderscheiden.

V o o r k o m e n. Pouteria spp. en Micropholis spp., overwegend grote bomen in regenbos (div. soorten riemhout). Manilkara bidentata (bolletrie) wordt getapt voor balatawinning; tot diep in het binnenland vindt men de bomen met de kenmerkende tapsporen: met de houwer gekapte, elkaar snijdende inkervingen, tot hoog langs de stam. De boom, die zeer duurzaam hout levert, mag niet worden gekapt.

K u l t u u r g e w a s. Achras zapota (sapotille), kleine boom, hier en daar aangeplant. In Midden-Amerika wordt het melksap van deze soort verzameld voor bereiding van chicle (grondstof kauwgom).

Blad enkelvoudig, veernervig, verspreid; geen steunblaadjes

1.1.4. MYRISTICACEAE

B o m e n. Tropisch, vnl. Azië en Amerika. Wereld 15/250, Amerika 5/70, Suriname 2/6.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad gaafrandig, 10 cm of langer, 2½ - 4 maal zolang als breed. Bast met helderrood sap. Zaad met rode arillus en veel vethoudend endosperm.

V o o r k o m e n. Virola. Hoge bomen, door horizontale takstand vaak enigszins platte kroon. Jonge plant valt op door rechte stam en + kranswijs geordende horizontale takken die niet erg dik worden (goede natuurlijke stamreiniging). Achterzijde blad grijs-tot blauw-groen. V. surinamensis (baboen of laagland baboen) zeer alg. in zwampbos in kustvlakte en kreekbos. Hoge plankwortels. Door Bruynzeel tot triplex verwerkt. V. melinonii (hoogland baboen) en V. sebifera (pintri) in hoogbos, eerstgenoemde ook benut voor triplexfabrikage. Verjonging van hoogland baboen is vaak abundant in "natuurlijk" verjongd drooglandbos, die van laagland-baboe merkwaardigerwijs eveneens vaak.

Iryanthera spp. Matig hoge bomen. Twee soorten in drasbos. I. sagotiana (broedoeoedoe) in hoogbos, opvallend door zeer rijke uitvloeijing van rood sap na aankappen van bast.

K u l t u u r g e w a s. Myristica fragrans (nootmuskaat), niet in Suriname.

Blad enkelvoudig, veernervig, verspreid; geen steunblaadjes

1.1.5. ANNONACEAE

Bomen, heesters, zelden lianen.

Vnl. tropisch. Wereld 120/2000, Amerika 20/500, Suriname 14/50.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad gaafrandig, matig grote tot kleine bomen met zeer rechte, doorgaande spil.

Zijtakken dun en lang, min of meer horizontaal. Blad zeer regelmatig in twee rijen gerangschikt langs twijgen. Bast taai. Bloemen iets houtig, 3-tallig, kelk en kroon, veel meeldraden; geelgroen, groen of bruin; in groepjes of alleenstaand aan takken. Vruchtbeginsels talrijk, meestal vrij. Vrucht een verzameling (gesteelde) bessen, onderling vrij of vergroeid.

Vegetatief zijn vertakkingswijze en rangschikking van het blad kenmerkend. Bij Flacourtiaceae weliswaar overeenkomstig, doch daar het blad gezaagd.

V o o r k o m e n. Xylopia spp. (pegrekoe, pegrekoe-pisi) naar verhouding hoge bomen in drooglandbos, verjonging abundant in "natuurlijk" verjongd bos. Soorten van andere geslachten vnl. in ondergroei drooglandbos.

K u l t u u r g e w a s. *Annona muricata* (zuurzak).

Blad enkelvoudig, veernervig, verspreid; geen steunblaadjes

1.1.6. COMBRETACEAE (ook tegenoverstaand blad komt binnen de familie voor; zie 2.1.6. Laguncularia)

Bomen, heesters of lianen. Tropen.

Wereld 20/500, Amerika 6/100, Suriname 4/6.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad gaafrandig, ca. 2 x zo lang als breed, met versmalde voet en afgeronde of stompe top (grootste breedte midden); vaak groepsgevijs aan uiteinden kortloten. Zijtakken kransvijs langs stam, horizontaal. Vrucht geribd of gevleugeld, met 1 zaad.

V o o r k o m e n. Enkele weinig algemene soorten in drooglandbos: Buchenavia capitata en Terminalia amazonia, beide grote bomen.

K u l t u u r g e w a s. Terminalia catappa ("amandel"); verwilderd op kustritsen.

Blad enkelvoudig, veernervig,
verspreid; geen steunblaadjes

1.1.7. OLACACEAE

Bomen, heesters of lianen. Tropisch.

Wereld 26/225, Amerika ?, Suriname 6/8.

K a r a k t e r i s t i e k. Zie onder "voorkomen"

V o o r k o m e n. Eén opvallende boomsoort: Minquartia guianensis (alata-oedoe), regelmatige verschijning in drooglandbos. Blad ca. 10-14 bij 3-5 cm, toegespitst, bladrand enigszins getand. Jonge twijgen, bladstelen en hoofdnerf van jong blad fijn behaard. Stam gekenmerkt door geprononceerde lijsten met diepe hollen (vandaar de naam rattehout, ook wel konthout). Zeer duurzaam hout dat o.m. voor telefoonpalen gebruikt wordt: merkwaardige aanblik door perforatie.

Blad enkelvoudig, veernervig, verspreid; geen steunblaadjes

1.1.8. EBFENACEAE

Bomen of heesters. Tropen en subtropen.

Wereld 7/500, Amerika ?, Suriname 1/8.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad gaafrandig. Bloemen éénslachtig, vaak caulifloer. Vrucht een bes op ver-
grote kelk.

V o o r k o m e n. Diospyros spp. (blaka oema), middelmatige en kleine bomen in drooglandbos en drasbos. Bast glad, zwartachtig, bij inkappen een geel binnenste laagje.

Blad enkelvoudig, veernervig, verspreid; geen steunblaadjes

1.1.9. BORAGINACEAE

V n l . k r u i d e n e n h e e s t e r s . Gehele wereld. Wereld 100/2000, Amerika 8/120, Suriname 1/12.

K a r a k t e r i s t i e k . Bladen en stengels meestal ruw borstelig behaard. Vergroeidbladige kelk blijvend om vrucht.

V o o r k o m e n . Boomvormige vertegenwoordigers in Suriname beperkt tot geslacht Cordia (tafrabon). Kenbaar aan kranswijs staande, horizontale takken; kroon plat. Middelmatische en kleine bomen in drooglandbos, langs rivieroeveren en in kapoeweri.

Blad enkelvoudig, veernervig, verspreid; geen steunblaadjes

1.1.10. ASPIDOSPERMA (Apocynaceae)

K a r a k t e r i s t i e k. Voor bloem- en vruchtbouw zie onder familie (2.1.3). Afwijkend van overige Apocynaceae door verspreide bladstand en afwezigheid van melksap.

V o o r k o m e n. Er komen wellicht een 10-tal Aspidosperma-soorten in Suriname voor. Het zijn alle + grote bomen met zwaar en hard hout, die naar de vorm van de stam in twee groepen uiteenvallen: parelhoutsoorten met sterk geprofileerde lijstenstam; het hout wordt door de boslandbewoners gebruikt voor het vervaardigen van peddels (=parels=pali); kromantikopi - soorten met cilindrische stam zonder wortellijsten; het hout wordt geëxploiteerd en vaak samen met kopi onder deze naam op de markt gebracht.

Blad enkelvoudig, veernervig, verspreid; geen steunblaadjes

1.1.11. ANACARDIUM (Anacardiaceae)

K a r a k t e r i s t i e k. Blad aromatisch. Bast met hars(?). Bloemen in grote pluimen. Schors diep gegroefd. Afwijkend van overige Anacardiaceae door enkelvoudig blad. Zeer kenmerkende vrucht; een krom nootje op de tot een peervormige, vlezige, rode of gele schijnvrucht uitgegroeide vruchtsteel.

V o o r k o m e n. Anacardium occidentale (kasjoe), kleine boom, plaatselijk algemeen op savannen, ook aangeplant. Schijnvrucht en nootje eetbaar. A.spp. (boskasjoe), grote bomen in drooglandbos.

blad enkelvoudig, veernervig, verspreid; steunblaadjes aanwezig

1.2.1. EUPHORBIACEAE

K r u i d e n, h o u t i g e g e w a s s e n, s t a m-
s u c c u l e n t e n. Gehele wereld, maar vooral tropisch.
Wereld 300/7500, Amerika 65/1000, Suriname 21/60.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad als regel enkelvoudig en
verspreid. Soms wit melksap. Soms klieren aan voet van
bladschijf. Vrucht een 3-delige splitvrucht. Plant vaak
giftig. (Bij uitzondering blad gelobd of samengesteld,
tegenoverstaand of kransstandig; soms geen steunblaadjes).
Familie vegetatief moeilijk te herkennen.

V o o r k o m e n. Een zeer opvallende soort:

Hura crepitans (posentri)- een grote boom met opvallende
dikke stam bezet met kegelvormige stekels. Zeer giftig
melksap. In jonge kustvlakte op ritsen plaatselijk talrijk.
Overige soorten vnl. kleine tot middelgrote bomen in
savannebos, drooglandbos, drasbos en kapoeweri.

K u l t u u r g e w a s s e n. Ricinus communis (wonder-
olieplant), vaak verwilderd. Hevea brasiliensis (rubber-
boom), weinig aangeplant. Manihot esculenta (kasaba), zeer
veel geteeld, vooral op zandgrond door Indianen.

'blad enkelvoudig, veernervig, verspreid; steunblaadjes aanwezig

1.2.2. CHRYSOBALANACEAE (soms beschouwd als onderfam. van Rosaceae)

Bomen en heesters. Tropen vnl. van Amerika. Wereld 12/300, Suriname 5/34.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad gaafrandig. Bloemen in trossen of pluimen, klein, 5-tallig, vaak enigszins zygomorf of asymmetrisch. Eénzadige steenvrucht.

V o o r k o m e n. De drie belangrijkste Surinaamse geslachten Couepia (anaura- en kwepi-soorten), Licania (foengoe- en anaura-soorten) en Parinari (foengoe-soorten) vormen vrij grote tot middelmatige bomen in droogland- zowel als savannebos. Licania incana vormt een boom in het savannebos, maar blijft een lage struik in savanne op wit zand. Hirtella sp. boompje in ondergroei van drooglandbos. Anaura- en foengoe-soorten zijn vrij hard, matig duurzaam, door hoog silikaatgehalte vrijwel niet te bewerken maar in zekere mate paalwormbestand. de soorten vinden wel toepassing voor constructies in het bos, maar komen weinig op de markt.

blad enkelvoudig, veernervig, verspreid; steunblaadjes aanwezig'

1.2.3. MORACEAE (p.p.)

(ook handnervig, al dan niet samengesteld blad komt voor, zie 6.2.2.)

B o m e n. Tropen en subtropen. Wereld 70/1500, Amerika 27/500, Suriname 14/40.

K a r a k t e r i s t i e k. Bladeren met stengelomvattende spoedig afvallende steunblaadjes, die een ringvormig litteken achterlaten. Bloemen zeer klein, eenslachtig; bloemdek 4-bladig of ontbrekend. Bloemen verenigd langs verdikte bloeiwijzeas van verschillende vorm (receptaculum). Vruchten (noot) vormen met bloemdek en receptaculum een vlezige verzamelvrucht. Melksap, crème bij Piratinera en Perebea, wit bij Brosimum en Ficus (zeer overvloedig).

V o o r k o m e n. Piratinera spp. (letterhout), vrij grote bomen in drooglandbos, vooral vroeger zeer gezocht wegens het bijzonder zware en harde kernhout, gebruikt voor luxe artikelen. Brosimum paraëense (satijnhout), zeldzaam in regenbos, Ficus spp. (abrasa), alg. in drooglandbos; er zijn soorten die op een andere boom kiemen, vervolgens wortels omlaag zenden die de moederboom omstrengelen en tenslotte doden; en soorten die op de bodem kiemen.

K u l t u u r g e w a s. Artocarpus communis (broodvruchtboom), een veel aangeplante vrij grote boom met onregelmatig gelobde grote bladen.

blad enkelvoudig, veernervig, verspreid; steunblaadjes aanwezig

1.2.4. FLACOURTIACEAE

B o m e n. Tropen en subtropen. Wereld 85/1000, Amerika 30/275, Suriname 6/21.

K a r a k t e r i s t i e k. Bladeren meestal gezaagd, met doorschijnende puntjes of lijntjes; gerangschikt in twee rijen langs vrij lange, dunne, wat omlaag gebogen takken (ongeveer als bij Annonaceae). Steunblaadjes klein en spoedig afvallend.

V o o r k o m e n. Casearia spp. overwegend kleine bomen in drooglandbos. Laetia procera (pintokopi) matig grote bomen in drooglandbos, veel verjonging in kapoeweri.

blad enkelvoudig, veernervig, verspreid; steunblaadjes aanwezig

1.2.5. POLYGONACEAE

Meestal kruiden, soms houtige planten. Vnl. N. gematigde zone. Wereld 40/800, Amerika 7/235, Suriname 3/9.

Karakteristiek. Bladeren gaafrandig met boven de bladvoet onderling vergroeide steunblaadjes: tuitje (ocrea) Bloemen klein, in pluimen of trossen. Bloemdek. Vrucht een nootje, vaak omgeven door bloemdek.

Voor komen. Coccoloba spp. (bradilifi), kleine bomen met opvallend groot, rond-ovaalblad; in kustvlakte en drooglandbos. Triplaris surinamensis (mierenhout), in zwampbos van jonge kustvlakte (vaak dominant), in rivieroeverbos ook ver landinwaarts; valt in droge tijd op door uitbundige bloei(wit), bloemdek bij zaadrijping verkleurend naar roodbruin. Het hout heeft in 't centrum een holte bewoond door mieren. Hout o.m. door Bruynzeel gebruikt bij spaanplatenfabrikage.

blad enkelvoudig, veernervig, verspreid; steunblaadjes aanwezig

1.2.6. GOUPIACEAE

(ook gerekend tot Celastraceae)

B o o m. Guiana's en N. Brazilië. Wereld 1/1.

K a r a k t e r i s t i e k. (slechts één soort, dus identiek met soortskenmerken). Bladen dun, lichtgroen, ca. 3 x 12 cm, langs de dunne twijgen in twee rijen gerangschikt. Bloemen vrij klein, groen, in schermpjes in bladoksels; weinig opvallend. Grote boom. Stam vaak vrij onregelmatig gevormd, met dikke wortelaanlopen. Kroon ijl.

V o o r k o m e n. G o u p i a glabra (kopi), vrij algemeen in drooglandbos. Verjonging zeer algemeen in kapoeweri, langs wegranden, etc. Het roodbruine hout is hard, zwaar, duurzaam, moeilijk te bewerken; het stinkt vers gezaagd. De houten huizen in Paramaribo zijn voor wat betreft de buitenbouw vrijwel alle van kopi.

'blad enkelvoudig, veernervig,
tegenoverstaand; geen steunblaadjes.

2.1.2. GUTTIFERAE

(in LANJOUW gesplitst in Clusiaceae met uitsl. houtige planten, beperkt tot tropen; en Hypericaceae, kruiden en houtige planten, in tropen zowel als subtropen en gematigde zone)

K r u i d e n e n h o u t i g e p l a n t e n. Tropen, subtropen en gematigde zone. Wereld 48/950, Amerika 20/260, Suriname 11/40.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad gaafrandig, kaal, leerachtig, aan bovenzijde vaak $\pm$ glanzend; meestal vrij groot (voor verschillende soorten variërend van gem. 8-25 x 3-8 cm). Zijnerven recht en dicht opeen (geldt niet voor Tovomita en Vismia). Bloemen in pluimen, vaak opvallend, één- of tweeslachtig, met losbladige kroon en veel meeldraden of staminodiën. Geel melksap (Vismia: oranje).

V o o r k o m e n. Caraipa spp. (laksiri) in drooglandbos. Platonia insignis (pakoeli of geelhart), vnl. in hoog savannebos. Rheedia spp. (pakoeli) in div. bostypen. Symphonia globulifera (matakí), waarvan een hooglandvorm (in drooglandbos) en een laaglandvorm (in drasbos) wordt onderscheiden. De laatste vorm is in zwampbossen van de oude kustvlakte vaak zeer algemeen, door de onder deze omstandigheden gevormde lusvormige ademwortels is dit bostype zeer moeilijk begaanbaar. De vier genoemde geslachten leveren een vrij zwaar en hard hout, dat enige toepassingen vindt.

Clusia spp., kleine bomen of struiken: opvallende vormen met stelwortels, in savannebos of -struweel (sabana-mangro); of op andere bomen groeiden en deze met luchtwortels omstrengelend (abrasa; vgl. Ficus, 1.2.3).

Vismia spp. (pinja), kleine bomen, vaak vrij algemeen in kapoeweri.

"blad enkelvoudig, veernervig,
tegenoverstaand; geen steun-
blaadjes"

2.1.3. APOCYNACEAE

(voor *Aspidosperma* zie 1.1.10)

L i a n e n e n k l e i n e t o t v r i j g r o t e
b o m e n , z e l d e n k r u i d e n . Tropen en sub-
tropen; weinig soorten in gematigde zone. Wereld 200/2000,
Amerika 30/250, Suriname 11/20.

K a r a k t e r i s t i e k . Wit melksap, meestal over-
vloedig. Bloemen regelmatig, tweeslachtig, 5-tallig;
bloemkroon vergroeidbladig, slippen met gedraaide knop-
ligging. Meeldraden ingeplant op kroonbuis. Vrucht vaak
bestaande uit twee, slechts door de stijl verbonden
vruchtbladen.

V o o r k o m e n . De belangrijkste soorten behoren tot het
geslacht Aspidosperma (zie 1.1.10). De overige soorten
vnl. verspreid in drooglandbos; de meeste daarvan hebben
matig zacht, licht gekleurd hout, zoals Macoubea guianensis
(mapa) en Couma guianensis (pera). Voorts div. lianen.

blad enkelvoudig, veernervig,
tegenoverstaand; geen steunblaadjes

2.1.4. AVICENNIACEAE

B o m e n. Tropen. Wereld 1/7, Suriname 1/2.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad gaafrandig, kaal,
2-4 cm breed, $3-4\frac{1}{2}$ x zo lang als breed. Bloem regelmatig,
geelwit; kroonbladen vergroeid, 4-slippig. Rond de stam
talrijke, $\frac{1}{2}$ -1 cm dikke, loodrecht uit de bodem komende
ademwortels.

V o o r k o m e n. Avicennia nitida (parwa), matig grote
boom van slikkust, brakke zwampen en benedenloop van
rivieren.

O p m e r k i n g. De drie geslachten uit het vloedbos,
die tegenoverstaand gaafrandig blad bezitten, zijn o.m.
als volgt te onderscheiden:

Avicennia, matig grote boom, staafvormige ademwortels

Laguncularia, kleine boom , " "

Rhizophora, matig grote boom, gevorkte steltwortels

Blad <u>Avicennia</u> ,	2-4 cm breed,	$3-4\frac{1}{2}$ x zo lang als breed				
<u>Laguncularia</u> ,	4-5 " "	$1\frac{1}{4}-1\frac{3}{4}$ x " "	" "	" "	" "	
<u>Rhizophora</u> ,	3-6 " "	$2-2\frac{1}{2}$ x " "	" "	" "	" "	

"blad enkelvoudig, veernervig,
tegenoverstaand; geen steunblaadjes

2.1.5. MOURIRIA (Melastomataceae)

K a r a k t e r i s t i e k. Vrij kleine bomen. Blad + leerachtig, voor het merendeel der soorten ca. 3-6 cm breed en 2-3 x zo lang als breed. Bladsteel van boven gegroefd of afgeplat. Voor bloem- en vruchtbouw zie onder familie (aanvulling). Afwijkend van overige Melastomataceae door nervatuur (overige taxa: kromnervig blad, zie Appendix).

V o o r k o m e n. Negen soorten in dras- en drooglandbos. Hout zeer zwaar en hard (vandaar de naam: spikri-oedoe = spijkerhout).

blad enkelvoudig, veernervig,
tegenoverstaand; geen steunblaadjes

2.1.6. LAGUNCULARIA (Combretaceae)

K a r a k t e r i s t i e k. Kleine, sterk vertakte boom
of struik. Blad leerachtig, heldergroen, vrij klein;
bladsteel iets onder top met twee kleine klieren.
Ontwikkelt (weinig) ademwortels. Voor onderscheiding
van Avicennia en Rhizophora zie 2.1.4. onder Opmerking.

V o o r k o m e n. L. racemosa (akira) treft men aan,
meestal min of meer verspreid, langs de kust (samen
met Avicennia) en in brak milieu.

blad enkelvoudig, veernervig,
tegenoverstaand; steunblaadjes
aanwezig

2.2.1. RUBIACEAE

Bomen, heesters en kruiden, weinig lianen. Over gehele wereld maar vooral in de tropen. Wereld 500/6-7000, Latijns Amerika 60/2000, Suriname 20/35.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad kruiswijs-tegenoverstaand, gaafrandig. Steunblaadjes inter- (soms intra-) petiolair, vaak vergroeid. Bloem 4-5 tallig met vergroeid-bladige kroon en op de kroon ingeplante meeldraden, even talrijk als kroonslippen en daarmee afwisselend.

V o o r k o m e n. Vnl. struiken en kleine bomen; enkele soorten bereiken grote afmetingen, maar worden niet geëxploiteerd. Chimarrhis turbinata (sinja-oedoe) grote bomen met lijstenstam en dunne bruine bast, verspreid in drooglandbos. Isertia spp. (kandra-oedoe) en Palicourea spp. (panga-panga), kleine bomen met vrij groot - groot blad en opvallende, meestal rose of geel-rode bloemen; vnl. in secundaire begroeiingen, P. guianensis soms dominant.

O p m e r k i n g. Door het algemene voorkomen van vertegenwoordigers van deze familie kan men bij een plant met tegenoverstaande bladstand en tussen of boven de bladsteel ingeplante, onderling vergroeide steunblaadjes direkt aan een Rubiaceae denken.

K u l t u u r g e w a s. Coffea spp. (koffie).

blad enkelvoudig, veernervig,
tegenoverstaand; steunblaadjes
aanwezig

2.2.2. VOCHYSIACEAE

Bomen en heesters. Vnl. in Tropisch Z-Amerika, enkele in W-Afrika. Wereld 6/200, Amerika 4/160, Suriname 3/10.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad gaafrandig. Steunblaadjes klein en spoedig afvallend. Bloemen met 5 kelkbladen, waarvan één groot en gespoord, soms gekleurd; en 1-3 kroonbladen. Qualea spp. met ietwat leerachtig blad van ca. 3-6 bij 6-12 cm; zijnerven zeer dicht opeen, recht naar de bladrand; bloemen groot en kleurig (wit/geel, wit/rood/geel, blauw). Vochysia spp. blad soms in kransen van 3 of 4, vaak iets groter dan bij Qualea, 9-15 paar lusvormige zijnerven; bloemen in eindstandige trossen of pluimen, het buitenste kelkblad geel en gespoord.

V o o r k o m e n. Qualea spp. (gronfoeloe, kwari) en Vochysia spp. (kwari) zijn grote bomen met vaak opvallend zware en rechte stammen. Overwegend in drooglandbos, waar sommige soorten lokaal abundant optreden. Hout in het algemeen matig hard-vrij zacht; wordt nog betrekkelijk weinig gebruikt doch verdient alle aandacht.

blad enkelvoudig, veernervig,
tegenoverstaand; steunblaadjes
aanwezig

2.2.3. RHIZOPHORACEAE

Bomen en heesters. Tropen. Wereld 16/120, Suriname 3/6.

K a r a k t e r i s t i e k (voor geslacht Rhizophora).
Bomen met boogvormige, gevorkte steltwortels uit stam
en dikke takken. Blad kaal en gaafrandig, leerachtig, ca.
3-6 bij 8-15 cm. Steunblaadjes 4 cm lang, als muts om de
eindknop, echter spoedig afvallend en ringvormig litteken
achterlatend. Bloemen geelgroen, 4-tallig, binnen wollig.
Zaad kiemt in de vrucht, wortel groeit uit tot een 30 cm
lange, hangende knots. Voor onderscheid met andere soorten
uit vloedbos zie 2.4.1. Opmerking.

V o o r k o m e n. De drie hier voorkomende Rhizophora-
soorten lijken veel op elkaar. men vindt ze vnl. op slib
langs de riviermonden (zout en brak water) tot - meer
verspreid - vrij ver stroomopwaarts in zoetwater-getijde-
zone. Ook langs de kust.

O p m e r k i n g. Twee andere genera vormen kleine bomen,
in drooglandbos of savannebos.

blad enkelvoudig, veernervig,
tegenoverstaand; steunblaadjes
aanwezig"

2.2.4. QUIINACEAE

Bomen en heesters. Tropisch Amerika. Wereld en Amerika
4/35, Suriname 3/7.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad met fijne en dichte
nervatuur. Bij Lacunaria en Quiina de eerste bladparen
veerdelig, de latere bladen gaafrandig of gekarteld - deze
bij Lacunaria in kransen van 3 of 4; bij het derde geslacht
(Touroulia) alle bladen veerdelig en tegenoverstaand.

V o o r k o m e n. Vrij kleine tot middelmatige bomen
(redi-oedoe). Hout zeer hard en zwaar, Verspreid in droog-
landbos.

blad samengesteld, enkelgeveerd,
verspreid; geen steunblaadjes"

(de in deze ondergroep vallende families zijn vegetatief onderling soms vrij moeilijk te onderscheiden; bloemen bij de eerste vier families onaanzienlijk, meestal wit of geelgroen).

3.1.1. MELIACEAE

Bomen en heesters. Tropen, echter enkele soorten in subtropen en gematigde zone. Wereld 50/1400, Amerika 7/350, Suriname 4/16.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad onevengeveerd (bij Guarea echter evengeveerd, blad groeit hier in de lengte gedurende enkele jaren, daardoor de indruk van een bebladerde tak makend; volgroeid blad eindigt in spitsje of krul).

Blaadjes + tegenoverstaand (bij Trichilia echter vaak afwisselend), gaafrandig. Bladsteeltjes min of meer kort (2-6 mm, bij Carapa - 10 mm). Bast aromatisch (niet bij Carapa). Doosvrucht met kleppen openspringend.

V o o r k o m e n. Carapa procera (verspreid in drooglandbos en drasbos) en vooral C. guianensis (alg. in drasbos langs Corantijn) leveren goed meubelhout (krapa).

Cedrela odorata ("ceder"), verspreid in drooglandbos en drasbos, zeer gezocht hout: vrij zacht maar relatief duurzaam, welriekend; het roodbruine houtsnijwerk der Boslandcreolen is uit ceder. Guarea (doifisiri) en Trichilia (sorosali) zijn grote geslachten met ieder een 10-tal soorten, overwegend matig grote bomen in drooglandbos.

K u l t u u r g e w a s. De mahoniesoorten (Swietenia spp.) zijn hier niet inheems. Bij de straatbeplantingen in het oude deel van Paramaribo is vroeger veel gebruik gemaakt van de kleinbladige mahonie (S. mahagoni): Dominestraat, Gravenstraat, Dr. Nassyalaan.

'blad samengesteld, enkelgeveerd,
verspreid; geen steunblaadjes'

3.1.2. BURSERACEAE

Bomen en heesters. Tropen, vooral in droge streken.
Wereld 20/600, Amerika 6/215, Suriname 4/23.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad onevengeveerd. Blaadjes tegenoverstaand, gaafrandig (bij Hemicrepidospermum echter getand). Bladsteeltjes vaak flink ontwikkeld bij Protium en Trattinickia (max. 10-30 mm voor div. soorten), minder bij Hemicrepidospermum en Tetragastris (max. 5-8 mm). Bast met aromatische hars, die op wonden langzaam uit-treedt en tot geurige, brandbare klonten stolt ("boesikandra"). Schors glad. Vrucht met stevige wand, openspringend, 1-5-hokkig, elk hok met 1 zaad omgeven door zachte, zoete, witte laag.

V o o r k o m e n. Tot deze familie behoren de tingimoni-soorten, verdeeld over de geslachten Protium (ca. 20), Trattinickia (3) en Hemicrepidospermum (1). Het zijn vrij kleine tot vrij grote bomen, vnl. voorkomend in drooglandbos en savannebos, waarvan sommige ± algemeen; gedurende enkele jaren door Bruynzeel toegepast als schilhout (1968-1970). Tetragastris altissima (rode sali), plaatselijk algemeen in drooglandbos, toegepast als meubelhout; echter zeer langzame groeier en vaak slechte stamvorm.

blad samengesteld, enkelgeveerd,
verspreid; geen steunblaadjes

3.1.3. SAPINDACEAE

Bomen, heesters en lianen. Tropen en subtropen.

Wereld 140/1500, Amerika 25/275, Suriname 6/24.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad evengeveerd. Blaadjes
vaak afwisselend, gaafrandig. Bast niet aromatisch.
Splitvrucht of doosvrucht, zaden vaak met arillus.

V o o r k o m e n. Gawetri (Cupania- en Matayba-soorten),
kleine bomen, overwegend in savannebos. Talisia spp.
(div. namen), betrekkelijk kleine bomen in diverse
bostypen.

O p m e r k i n g. De in Suriname voorkomende lianen van
deze familie hebben 3- of 5-tallig blad met kleine steun-
blaadjes en soms een gevleugelde rachis (Serjania).

K u l t u u r g e w a s. Melicoca bijuga (knippa),
gekweekt om groene, rolronde vrucht, 2-3 cm in diameter,
waarvan de zoetzure pulp rond het zaad door kinderen
wordt gegeten.

blad samengesteld, enkelgeveerd,
verspreid; geen steunblaadjes

3.1.4. ANACARDIACEAE

(voor *Anacardium* zie 1.1.11.)

Bomen en heesters. Tropen en subtropen, enkele soorten tot in gematigde zone. Wereld 80/600, Amerika 25/125, Suriname 5/8.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad onevengeveerd. Blaadjes tegenoverstaand. Blad vaak aromatisch (*Spondias*). Bast met melksap of hars. Bloeiwijzen grote eindstandige of okselstandige pluimen, bloemen klein. schors vaak ruw of diep gegroefd.

V o o r k o m e n. *Loxopterygium sagotii* (slangenhout), grote boom, verspreid in div. bostypen. Inheemse naam hangt samen met het voorkomen van donkerbruine banen in het lichtbruine hout; vooral vroeger als meubelhout gebruikt (vrij hard en vrij zwaar). *Spondias mombin* (mopé), matig grote boom in ritsbos en drasbos (ook langs oprijlaan CELOS). *Tapirira guianensis* (weti-oedoe), alg. soort, in div. bostypen.

O p m e r k i n g. Diverse soorten bevatten stoffen die de huid irriteren, o.m. bekend van *Loxopterygium sagotii* en *Anacardium occidentale* (vruchtwand).

K u l t u u r g e w a s. *Mangifera indica* (manja), een grote boom met donkergroen en dicht loof, treft men zeer veel op erven aan. Het blad is, als bij *Anacardium*, enkelvoudig.

'blad samengesteld, enkelgeveerd,
verspreid; geen steunblaadjes'

3.1.5. RUTACEAE

Bomen en heesters. Gehele wereld, maar vooral in tropen en subtropen. Wereld 150/1600, Amerika 44/400, Suriname 5/8.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad onevengeveerd, (ook wel drietallig of enkelvoudig), donkergroen, met doorschijnende puntjes van olieklieren, bij kneuzing geurend. Veelal gestekelde stam.

V o o r k o m e n. Overwegend kleine bomen, deels nog weinig bekend. Fagara pentandra (pritiari), plaatselijk voorkomend in drooglandbos en drasbos, levert waardevol hout: gelig wit, zwaar en zeer fijn van nerf, toegepast als meubelhout.

K u l t u u r g e w a s s e n. Citrus spp.

blad samengesteld, enkelgeveerd,
verspreid; geen steunblaadjes

3.1.6. SIMAROUBACEAE

Heesters en bomen. Tropen en subtropen, enkele soorten
in gematigde zone. Wereld 30/200, Amerika 10/100,
Suriname 4/7.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad onevengeveerd (bij
Quassia amara 3-tallig met gevleugelde bladsteel).
Blaadjes gaafrandig. Bloemen klein (behalve bij Quassia),
in pluimen of trossen. Alle planteden bevatten bittere
stoffen (medicinaal).

V o o r k o m e n. Simarouba amara (soemaroeba), grote
boom, verjonging slechts in kapoeweri. Om zijn snelle groei
aangeplant. Hout geelwit, licht, gemakkelijk te bewerken,
weinig duurzaam.

Quassia amara, heester of kleine boom, slechts plaatselijk
vrij algemeen langs rivieroeveren, medicinaal.

'blad samengesteld, enkelgeveerd,
verspreid; steunblaadjes aanwezig'

3.2.1. PAPILIONACEAE

(Papilionaceae en Caesalpiniaceae worden soms tot één familie samengevat: Papilionaceae s.l. Soms trekt men ook de Mimosaceae bij dezelfde groep en spreekt dan van Leguminosae; vegetatief zijn de Papilionaceae en Caesalpiniaceae niet te onderscheiden).

K r u i d e n , h e e s t e r s , l i a n e n e n b o m e n .
Gehele wereld. Wereld 300/6500 (H), Amerika 60/650,
Suriname (samen met Caesalpiniaceae) 39/90.

K a r a k t e r i s t i e k . Gewrichten aan de bladsteel
en aan de bladsteeltjes. Bloem 2-zijdig symmetrisch.
Kelkbladen vergroeid. Kroonbladen 5, verschillend van
vorm, de twee onderste vergroeid (kiel). Vrucht een peul.

V o o r k o m e n . Tot de familie behoort een groot aantal
soorten die waardevol hout leveren. De meeste zijn be-
perkt tot het regenbos, nl. Andira spp. (rode kabbes),
Dicorynia guianensis (basralokus), Dipteryx odorata
(tonka; vruchten zeer gezocht wegens aromatische olie),
Diploptropis purpurea (zwarte kabbés), Vouacapoua
americana (bruinhart; opvallende stam met groeven en holten;
vaak groepsgewijs optredend). Van weinig of geen waarde
is het hout van Erythrina glauca (kofimama), van nature
plaatselijk massaal in zwampen van de jonge kustvlakte,
en vroeger veel aangeplant als schaduwhoutsoort in koffie-
plantages; en van Pterocarpus officinalis (watrabébe),
een zeer algemene soort in zwampbos en langs rivier- en
kreekoevers, gemakkelijk herkenbaar aan de platte, kronke-
lige plankwortels en het rode sap in de bast.

"blad samengesteld, enkelgeveerd,
verspreid; steunblaadjes aanwezig

3.2.2. CAESALPINIACEAE

(voor *Dimorphandra* zie 4.2.2.)

H e e s t e r s , b o m e n e n l i a n e n , z e l d e n
k r u i d e n . Vnl. in warmere streken van gehele wereld.
Wereld 135/2200 (volgens Lanjouw), .../4500 (volgens
Holdridge). Latijns Amerika .../500. Suriname 39/90
(samen met Papilionaceae).

K a r a k t e r i s t i e k . Gewrichten aan de voet van de
bladsteel. Bloem opvallend door kleur en grootte, 2-zijdig
symmetrisch. Kelkbladen vrij. Kroonbladen 5 of minder,
vrij, meestal verschillend van grootte maar niet van vorm.
Vrucht een peul.

V o o r k o m e n . Tot deze familie behoort een aantal grote
bomen. Zij bezitten over het algemeen donker gekleurd hout,
min of meer hard en zwaar, soms moeilijk te bewerken. Hoog
aangeslagen wordt het hout van Hymenaea courbaril (rode
lokus) en Peltogyne spp. (purperhart) - de eerste soort
voorkomende in drooglandbos en drasbos, de tweede beperkt
tot drooglandbos. Eperua falcata (walaba) is een plaatse-
lijk algemeen voorkomende soort in drooglandbos en vooral
hoog savannebos en kreekbos. Mora excelsa (mora) treedt in
West Suriname vaak dominerend op in oeverbos. Swartzia spp.
(ijzerhart, gandoe e.a.), verspreid in div. bostypen, met
zeer hard en zwaar hout. Voorts Copaifera guianensis (hoe-
pelhout) en Cynometra spp. (makraka), beide vnl. in drasbos.

K u l t u u r g e w a s s e n . Tamarindus indica
(tamarinde), aangeplant in Paramaribo (Gouvernementsplein).
Cassia spp. en Delonix regia (flamboyant), aangeplant als
sierbomen.

blad samengesteld, enkelgeveerd,
verspreid; steunblaadjes aanwezig

3.2.3. INGA (Mimosaceae)

K a r a k t e r i s t i e k. Blad evengeveerd (overige Mimosaceae dubbelgeveerd), met een schotelvormige klier op de as tussen elk paar blaadjes. Vaak met gevleugelde rachis. Vrucht een peul, zaden vaak omgeven door zoete pulp. Voor bloembouw zie onder familie.

V o o r k o m e n. Van het geslacht Inga komen hier meer dan 30 soorten voor. Het zijn over het algemeen vrij kleine bomen, die men in div. bostypen, vaak min of meer algemeen aantreft. Zij heten vrijwel alle switiboontje. I. alba (prokoni) is een grote boom in het drooglandbos. Als houtleverancier is Inga van geen betekenis. In kapoeweri treden Inga spp. sterk op de voorgrond, bij natuurlijke en kunstmatige verjonging van het drooglandbos wordt vaak veel hinder ondervonden van de snel groeiende door hun spreidende takken veel schaduw gevende Inga's.

blad samengesteld, dubbelgeveerd,
verspreid; steunblaadjes aanwezig

4.2.1. MIMOSACEAE

(voor Inga zie 3.2.3)

Bomen, heesters en lianen, zelden kruiden. Vnl. in warme, droge streken van gehele wereld. Wereld 135/2200 (Lanjouw), .../1300 (Holdridge), Amerika .../1000, Suriname 9/50.

K a r a k t e r i s t i e k. Steunblaadjes aanwezig, soms doornvormig. Blaadjes zeer klein. Gewrichten aan de bladsteel. Bloemen klein, regelmatig; de ver uitstekende meeldraden het meest opvallende element. Vrucht een peul, soms bij rijpheid in éénzadige stukken uiteenvallend.

V o o r k o m e n. Enige grote bomen, vnl. in drooglandbos, die als houtleveranciers echter weinig of geen waarde hebben: Parkia nitida (agrobigi), P. pendula (kwatakama) - opvallend door de brede platte kroon en de aan lange vruchtstelen hangende grote peulen -, Piptadenia suaveolens (pikin-misiki), Pithecellobium spp. (bostamarinde). Pentaclethra macroloba (kroebara) is een opvallende verschijning langs de Midden-Suriname (Jodensavanne) door de eindstandige groepen van ca. 15 cm lange bloeiaren en later de omhoog staande 30 cm lange, platte peulen. Verreweg het grootste geslacht is Inga, zie 3.2.3.

K u l t u u r g e w a s s e n. Enterolobium cyclocarpum, een zeer grote boom, plaatselijk aangeplant. Samanea saman (regenboom), met enorme schermvormige kroon, weinig aangeplant (zeer opvallende boom langs Verlengde Gemenelandsweg, jonge boom op CELOS-terrein).

blad samengesteld, dubbelgeveerd,
verspreid; steunblaadjes aanwezig

4.2.2. DIMORPHANDRA (Caesalpinaceae)

K a r a k t e r i s t i e k. Bladen met 1-2 paar tegenoverstaande zijassen, elk met 1-3 paar leerachtige blaadjes van ca. 8 bij 10 cm; top en voet afgerond.

V o o r k o m e n i n S u r i n a m e. Dimorphandra conjugata (dakama) kan in savannebos een grote, dikke boom worden en dan absoluut domineren (b.v. in bos achter logeergebouw Blakawatra). Ook als struik dominant in struwelen (savannen tussen Jodensavanne en Blakawatra). Strooisel verteert betrekkelijk slecht, waardoor vorming van dik strooiselpakket. De soort bezit een groot opslagvermogen en handhaaft zich daardoor na brand.

blad samengesteld, dubbelgeveerd,
tegenoverstaand; geen steunblaadjes

5.1.1. JACARANDA (Bignoniaceae)

K a r a k t e r i s t i e k. Het enige geslacht in
Suriname met dubbelgeveerd tegenoverstaand blad.
De bloemen zijn opvallend, lila en staan in pluimen.
Voor de bloembouw zie onder familie, 7.1.1.

V o o r k o m e n i n S u r i n a m e. J. copaia
(goebaja) is een vrij grote boom in drooglandbos
en drasbos. Het blad wordt tot 80 cm lang. In
kapoeweri, lichtgesteld bos en op oude sleepwegen is
de verjonging van deze soort vaak algemeen; onder
deze omstandigheden een snelle groeier, die lang
een onvertakte stam behoudt. In drasbos een soort
met fijner blad (J. rhombifolia).

blad verspreid, of enkelvoudig
handnervig, of handnervig samen-
gesteld; geen steunblaadjes'

6.1.1. CARICACEAE

Bomen en struiken. Tropisch Amerika en enkele soorten
tropisch Afrika. Wereld 4/45, Amerika 2/40, Suriname 2/2.

K a r a k t e r i s t i e k. Stam meestal weinig vertakt.
Bladen aan de top van de stam. Melksapcellen. Bloem regel-
matig; kelk en kroon vergroeidbladig, 5-lobbig; éénslachtig.
Vrucht een bes. Hout zeer zacht.

V o o r k o m e n. De enige algemeen in het wild voorkomen-
de soort is Jacaratia spinosa (awara-oedoe), een vrij
kleine boom met samengesteld blad (5-7 blaadjes) en
stekels op de bast, die men regelmatig in kapoeweri en
sterk lichtgesteld bos aantreft.

K u l t u u r g e w a s. Carica papaya (papaja): vrucht.

'blad verspreid, of enkelvoudig handnervig, of handnervig samengesteld; steunblaadjes aanwezig'

6.2.1. BOMBACACEAE

B o m e n. Tropen, vooral van Amerika. Wereld 28/200, Amerika 16/100, Suriname 4/11.

K a r a k t e r i s t i e k. Steunblaadjes spoedig afvallend. Bloemen vrij groot tot groot; 5 losse kroonbladen; meeldraden zeer talrijk, lang, aan de voet vergroeid. Veelal grote tot zeer grote bomen, plankwortels vaak goed ontwikkeld, soms met stekels op de bast.

V o o r k o m e n. Ceiba pentandra (kankantri), wellicht de meest opvallende boom uit de kustvlakte. Wanneer het bos wordt opgeruimd blijven de geweldige kankantri's vaak staan. Met hun zeer dikke, vaak enigszins opgeblazen stam, grote plankwortels en zeer brede kroon met dikke horizontale takken is de boom reeds op een afstand herkenbaar. Vruchten hangen aan de boom wanneer deze kaal staat, zij zijn spoelvormig, tot 20 cm lang, zaden met pluiz (kapok). Hout zeer licht.

Bombax spp. (boskatoen), hoge bomen in drooglandbos en drasbos- Pachira aquatica (watra-kakaw), een kleine boom, zeer algemeen langs oevers van waterlopen met fraaie en zeer spectaculaire bloem, lichtgeel met purperen meeldraden. De langwerpige vrucht lijkt oppervlakkig op de cacaovrucht.

blad verspreid, of enkelvoudig
handnervig, of handnervig samen-
gesteld; steunblaadjes aanwezig

6.2.2. MORACEAE (p.p.)

(ook enkelvoudig veernervig blad, zie 1.2.3.)

K a r a k t e r i s t i e k. Van de onder deze groep val-
lende geslachten heeft alleen Bagassa melksap (wit, over-
vloedig). Bij jonge planten van sommige Cecropia- en/of
Pourouma-soorten vloeit bij verwonding enig + troebel
sap uit. Voor overige kenmerken zie onder 1.2.3.

V o o r k o m e n. Cecropia's zijn kenmerkend voor diverse
pionierbegroeiingen. In vroege kapoeweristadia beheersen
zij vaak het vegetatiebeeld. Zij zijn gekenmerkt door
een aanvankelijk onvertakte stam, steltwortels, zeer dikke
en holle twijgen met tussenschotten in de knopen en zeer
grote ruwe bladen die onder wit- of grijsviltig zijn.
Er zijn naar de jongste inzichten in Suriname minstens twee
soorten met handlobbig blad: (1) C. obtusa, de meest
algemene soort in sekondaire begroeiingen; en (2)
C. surinamensis, vnl. voorkomend langs rivieroeveren; beide
staan bekend als bospapaja. De soort met handvormig samenge-
steld blad is C. sciadophylla (manbospapaja), verspreid in
drooglandbos en ook vaak massaal in sekondair bos.
Pourouma spp. (granboesi-papaja) lijken qua habitus veel op
Cecropia. Zij onderscheiden zich o.m. door een ongedeelde
(handnervig) tot diep handdelig blad, dat vaak paars is
aangelopen en onder lichtbruin of grijs behaard is. Ook
oecologisch zijn zij zeer verwant, maar zij treden nooit
zo massaal op als Cecropia. De bomen van beide geslachten
worden niet oud. Het hout is zeer zacht en weinig duurzaam.
Bagassa tiliaefolia (kaw-oedoe), een grote boom verspreid
in drooglandbos, heeft ongedeelde tot diep 3-lobbig blad.
Hij heeft de ijle kroon gemeen met de overige soorten
uit deze groep. Het hout is hard, sterk en duurzaam.

blad verspreid, of enkelvoudig
handnervig, of handnervig samen-
gesteld; steunblaadjes aanwezig

6.2.3. STERCULIACEAE (S.S.)

B o m e n. Tropisch. Wereld 12/350 (65/1000*), Amerika
(6/40).

K a r a k t e r i s t i e k. (betreft alleen Sterculia).
Blad met 3-5 hoofdnerven, bij jonge bomen 3-lobbig tot
-spletig, bij volwassen boom ongedeeld. Steunbladen
als schubben om eindknop, afvallend.

V o o r k o m e n. Alleen van belang Sterculia. (okro-oedoe),
twee soorten in drooglandbos zowel als drasbos. Het hout
werd enkele jaren door Bruynzeel toegepast voor triplex
maar verdween in 1970 weer van de markt. De soort verjongt
zich goed in lichtgesteld bos en is daar - althans in de
jeugd - een snelle groeier. Het handlobbige blad en de
onvertakte stam van de jonge plant doen sterk denken aan
Cecropia sp. en Pourouma sp. (bospapaja's), doch zijn
daarvan te onderscheiden aan de eindknop en bladlittekens.

O p m e r k i n g. Theobroma (cacao) wordt door Lanjouw
tot de zeer verwante Buettneriaceae gerekend.

*) Getallen tussen haken geven aantallen voor Sterculiaceae
s.l. = Sterculiaceae s.s. + Buettneriaceae.

blad verspreid, of enkelvoudig
handnervig, of handnervig samen-
gesteld; steunblaadjes aanwezig"

6.2.4. ARALIACEAE

Bomen en heesters, zelden lianen en kruiden. Vnl. in tropen.
Wereld 70/800, Amerika 7/100, Suriname 2/2.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad groot met lange bladsteel,
handvormig samengesteld, 7-11 blaadjes. Bij jonge bomen blad
beperkt tot de top van de onvertakte stam. Bloemen klein,
verenigd in samengestelde bloeiwijze.

V o o r k o m e n. Twee soorten treden regelmatig, hoewel
nooit massaal, op in kapoeweri en sterk lichtgesteld bos:
Didymopanax morototoni (kasaba-oedoe) en Schefflera
paraënsis (morototo). In drooglandbos en drasbos slechts
zeer verspreid. Het lichtgekleurde, vrij zachte hout
vindt beperkte toepassing.

"blad verspreid, of enkelvoudig handnervig, of handnervig samengesteld; steunblaadjes aanwezig"

6.2.5. TILIACEAE

Bomen en heesters, zelden kruiden. Vooral in de tropen. Wereld 45/400, Amerika 17/150, Suriname 2/7.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad met 3-7 hoofdnerven; gaafrandig, gezaagd of getand. Steunblaadjes afvallend. Doosvrucht, meestal met stekels of borstels.

V o o r k o m e n. Apeiba echinata (kankan-oedoe) met ronde, sterk afgeplatte, zwarte vrucht, 7 cm breed, bezet met korte harde stekels; en A. tibourbou (fokofoko-oedoe), vrucht bezet met lange slappe stekels en lange geelbruine haren; beide voorkomend in drooglandbos. Verjonging in lichtgesteld bos. Het hout is zeer zacht door zeer grote dunwandige parenchymcellen. Lueheopsis spp. (katoen-oedoe), grote bomen in drooglandbos.

blad handvormig samengesteld,
tegenoverstaand; geen steunblaadjes

7.1.1. BIGNONIACEAE

(voor Jacaranda zie 5.1.1.)

V n l . l i a n e n , m a a r o o k h e e s t e r s e n
b o m e n , z e l d e n k r u i d e n . Tropen en sub-
tropen. Wereld 120/800, Amerika 15/100, Suriname 2/7.

K a r a k t e r i s t i e k . Gemakkelijk aan de bloembouw
te herkennen. Bloem meestal groot en opvallend; 2-slachtig;
2-zijdig symmetrisch; kelk en kroon vergroeidbladig,
beide + klokvormig, de kroon met 2 lobben omhoog en 3
omlaag. Meeldraden 5 of 4, ingeplant op kroonbuis. Het
blad is vrijwel steeds tegenoverstaand, maar overigens
nogal variabel: bij Jacaranda dubbelgeveerd (zie aldaar),
bij het andere in Suriname van nature voorkomende bomen-
geslacht (Tabebuia) handvormig samengesteld. Het blad van
Tabebuia heeft 3-5 blaadjes (soms echter 1), deze gaaf-
randig (echter bij T. serratifolia + gezaagd).

V o o r k o m e n . Tabebuia serratifolia (groenhart) is
een grote boom met enigszins onregelmatig gevormde stam,
verspreid in drooglandbos en drasbos. De boom bloeit na
afwerpen van de bladeren (meestal in de droge tijd), dan
zeer opvallend door overdaad van gele bloemen. Het hout
is zeer zwaar, zeer hard en zeer duurzaam en wordt hoog
gewaardeerd. Enkele andere T-soorten komen voor in div.
bostypen.

O p m e r k i n g . De familie telt vele lianen, vaak ge-
kenmerkt door 3-tallig tegenoverstaand blad en bladranken.
De om zijn vruchten (voor vaatwerk) gekweekte kleine
boom Crescentia cujete (kalebasboom) heeft enkelvoudig
blad en een verspreide bladstand.

blad handvormig samengesteld,
tegenoverstaand; geen steunblaadjes

7.1.2. VERBENACEAE

Bomen, heesters, lianen en kruiden. Gehele wereld, doch weinig in noordelijke gematigde streken. Wereld 100/2600, Amerika 15/450, Suriname 2/7.

K a r a k t e r i s t i e k. Stengel meestal kantig. Bloemen ± duidelijk 2-zijdig symmetrisch, gelijkend op lipbloem (Labiales).

V o o r k o m e n. Enkele soorten behorend tot geslacht Vitex (kalebashout), vrij kleine bomen in drasbos.

O p m e r k i n g. Ook enkelvoudig blad komt binnen de familie voor, b.v. bij div. in Suriname in het wild voorkomende kruiden.

K u l t u u r g e w a s. Tectona grandis (teak), hier weinig aangeplant (aantal flinke bomen in Kultuurtuin).

blad handvormig samengesteld,
tegenoverstaand; steunblaadjes
aanwezig.

7.2.1. CARYOCARACEAE

B o m e n. Alleen in tropisch Amerika. Wereld en Amerika
2/25, Suriname 1/3.

K a r a k t e r i s t i e k. Blad 3-tallig, vrij groot-
groot, steunblaadjes groot, spoedig afvallend. Bloem groot
(5-30 cm in doorsnee); 5-losse kroonbladen; meeldraden
enkele honderden, aan de voet onderling vergroeid. Vrucht
een steenvrucht, zaad eetbaar.

V o o r k o m e n. Caryocar nucifera (sawari) is een
grote boom, met donkerrode, tot 30 cm in doorsnee
metende bloemen; verspreid in drooglandbos. Twee
andere soorten met kleinere, creme-kleurige bloemen.

V. APPENDIX

ENKELE FAMILIES MET VNL.
HEESTERS EN LIANEN AL-
GEMEEN VOORKOMEND IN
SECONDAIRE BEGROEIINGEN

i. DILLENIACEAE

Bomen, heesters en lianen. Warme streken, vnl. van Amerika en Australië. Wereld 10/350.

K A R A K T E R I S T I E K. Blad enkelvoudig, verspreid, veelal opvallend ruw, zonder of met vleugelachtig met de bladsteel vergroeide steunblaadjes. Kroonbladen wit of geel, kelkbladen blijvend en na de bloei zich sluitend; meeldraden talrijk.

V O O R K O M E N. Curatella americana is een typisch boompje van de savannen op ongebleekt, al dan niet lemig zand (Coesewijne-type); de bomen staan verspreid op onderlinge afstand van vaak 10 a 20 m ("boomgaard-savanne"). Ze zijn grillig en noestig van vorm, brandresistent; het grote blad voelt aan als schuurpapier. Enkele lianen komen algemeen voor, Davilla aspera (brandliaan) vooral in kapoeweri, Tetracera sp. (watratete = waterliaan) in drooglandbos, ook in savannestruweel.

ii. MALPIGHIACEAE

Vnl. lianen. Tropen, vooral Zuid-Amerika. Wereld 60/800.

K A R A K T E R I S T I E K. Bladen enkelvoudig, tegenoverstaand, soms met klieren boven aan bladsteel. De meestal (bruin-) gele bloemen zeer kenmerkend door de 5 kerkbladen, waarvan 4 voorzien van twee klieren, en door de 5 genagelde kroonbladen.

V O O R K O M E N. Enkele Byrsonima spp. (lontoekasi) o.m. kleine bomen verspreid in savanne (vaak met Curatella americana) of in kapoeweri. De overige geslachten zijn lianen, waarvan Stigmaphyllon fulgens (konkonikasaba) de meest algemene is, zeer agressief in Pinus-kultures.

K U L T U U R G E W A S. Malpighia puniceifolia ("kers").

iii. MELASTOMATACEAE

(voor Mouriria zie 2.1.5.)

Kruiden en heesters, soms kleine bomen. Tropen, vooral Zuid-Amerika. Wereld 200/400.

K A R A K T E R I S T I E K. Bladen enkelvoudig, tegenoverstaand, met 3-9 onderaan en bovenaan samenkomende hoofdnerfverbindingen door regelmatig geplaatste dwarse zijnerfverbindingen. Bloemen wit, lila of paars, alzijdig symmetrisch. Kelk- en kroonbladen 4 of 5, meeldraden tweemaal zo veel, met opvallend aanhangsel aan connectief. Vrucht meestal een veelzadige bes, die dan wel gegeten wordt. Zowel aan blad als bloem zeer gemakkelijk te herkennen.

V O O R K O M E N. Een grote verscheidenheid aan Melastomataceae treedt op in diverse secundaire begroeiingen, vnl. de jongere stadia, in de vorm van kruiden en heesters zowel als kleine bomen (o.m. Miconia spp.). Ook in verschillende savanne-vegetaties. De meeste soorten staan bekend onder de naam mispel.

iiii. PIPERACEAE

Kruiden (vaak epifytisch) en struiken. Tropen.
Wereld 9/1300.

K A R A K T E R I S T I E K. Bladen enkelvoudig,
gaafrandig en vaak enigszins vlezig, verspreid.
Twijgen en takken met gezwollen knopen. Bloemen
zeer klein, zonder bloembekleedsels, in dichte aren
in bladoksel of eindstandig.

V O O R K O M E N. In verschillende bostypen treden
Piperaceae algemeen op, zowel epifytisch (en dan als
kruipende kruiden), als terrestrisch (kruiden of
heesters). Ook in bosranden en secundaire
begroeiingen vaak min of meer algemeen. Van ettelijke
soorten rieken alle plantedelen na kneuzen aromatisch,
+ naar anijs (aneisi-wiwiri). Voornaamste geslachten
Piper en Peperomia.

iiii. SOLANACEAE

Vnl. kruiden of heesters, soms bomen of lianen.
In warmere streken, vooral van Amerika. Wereld
85/2300.

K A R A K T E R I S T I E K. Bladen enkelvoudig,
vaak + diep ingesneden, verspreid maar door op-
schuiven soms gepaard. Bloem 5-tallig; kelkbladen
onderling vergroeid, na de bloei vaak blijvend;
kroonbladen eveneens min of meer vergroeid, zoom
vaak stervormig, wit of paars; helmhokken vaak
vrij groot geel. Vrucht een bes (geel, oranje
of rood) of doosvrucht. Planten veelal gestekeld,
soms met klierharen, vrijwel steeds met typische,
enigszins onaangename reuk.

V O O R K O M E N. Solanum-soorten behoren tot de
meest algemene, tevens meest kenmerkende soorten van
jonge kapoeweri; het zijn sterk vertakte heesters,
die - tussen soorten met sterkere hoogteontwikkeling -
tot ca. 5 m kunnen reiken. (S. subinerme,
S. stramonifolium, S. rugosum, S. asperum,
S. surinamense). De zaden worden door vogels ver-
spreid. Eénmaal gevestigd breidt S. subinerme zich
door ondergrondse uitlopers sterk uit, waardoor de
soort tot dominantie kan geraken op ontbost terrein.
Cestrum latifolium (bita-wiwiri) is sterker verhout,
wordt iets hoger, slaat ook wel in kapoeweri op,
maar wordt vnl. geteeld wegens het blad, dat als
groente dient.

K U L T U U R G E W A S S E N. In Suriname o.m.
Solanum melongema (aubergine of boulangier),
S. lycopersicum (tomaat) en Capsicum spp. ("peper",
paprika).

VI. I N D E X

	Blz.
Achras	12
Ampelocera	27
Anacardium	<u>20</u> , 37
Anacardiaceae	20, <u>37</u>
Andira	44
Aniba	10
Annona	14
Annonaceae	14
Apeiba	55
Apocynaceae	<u>30</u> , 19
Araliaceae	54
Artocarpus	23
Aspidosperma	<u>19</u> , 30
Aulomyrcia	28
Avicennia	31
Avicenniaceae	31
Bagassa	52
Bertholletia	11
Bignoniaceae	49, <u>56</u>
Bombacaceae	51
Bombac	51
Boraginaceae	18
Brosimum	23
Buchenavia	15
Burseraceae	39
Byrsonima	61
Caesalpinniaceae	45, 49
Capsicum	64
Caraipa	29
Carapa	38
Carica	50

	Blz.
Caricaceae	50
Caryocar	58
Caryocaraceae	58
Casearia	24
Cassia	45
Cecropia	52
Cedrela	38
Ceiba	51
Cestrum	64
Chimaphys	34
Chrysobalanaceae	22
Citrus	42
Clusia	29
Clusiaceae	29
Coccoloba	25
Copaifera	45
Cordia	18
Couepia	22
Couma	30
Couratari	11
Couroupita	11
Crescentia	56
Cupania	40
Curatella	60
Cynometra	45
Davilla	60
Delonix	45
Dicoxynia	44
Didymopanax	54
Dilleniaceae	60
Dimorphandra	48
Diospyros	17
Diploctropis	44
Dipteryx	44

	Blz.
Ebenaceae	17
Endlicheria	10
Enterolobium	47
Eperua	45
Erythrina	44
Eschweilera	11
Eucalyptus	28
Eugenia	28
Euphorbiaceae	21
Fagara	42
Ficus	23
Flacourtiaceae	24
Goupia	26
Goupiaceae	26
Guarea	38
Guttiferae	29
Hemicrepidiospermum	39
Hevea	21
Hirtella	22
Hura	21
Hymenaea	45
Hypericaceae	29
Inga	46
Iryanthera	13
Isertia	34

	Blz.
Jacaranda	49
Jacaratia	50
Lacunaria	37
Laetia	24
Laguncularia	31, <u>33</u>
Lauraceae	10
Lecythidaceae	11
Licania	22
Licaria	10
Loxopterygium	41
Lueheopsis	55
Macoubea	30
Malpighia	61
Malpighiaceae	61
Mangifera	41
Manihot	21
Manilkara	12
Matayba	40
Melastomataceae	32, <u>62</u>
Meliaceae	38
Melicoca	40
Miconia	62
Micropholis	12
Mimosaceae	46, <u>47</u>
Minquartia	16
Mora	45
Moraceae	23, <u>52</u>
Mouriria	32
Myrcia	28
Myristica	13
Myristicaceae	13
Myrtaceae	28

	Blz.
Nectandra	10
Ocotea	10
Olacaceae	16
Pachira	51
Palicourea	34
Papilionaceae	44
Parinari	22
Parkia	47
Peltogyne	45
Pentaclethra	47
Peperomia	63
Perebea	23
Persea	10
Piper	63
Piperaceae	63
Piptadenia	47
Piratinera	23
Pithecellobium	47
Platonia	29
Polygonaceae	25
Pourouma	52
Pouteria	12
Psidium	28
Pterocarpus	44
Qualea	35
Quassia	43
Quiina	37
Quiinaceae	37

	Blz.
Rheedia	29
Rhizophoraceae	31, <u>36</u>
Ricinus	21
Rubiaceae	34
Rutaceae	42
Samanea	47
Sapindaceae	40
Sapotaceae	12
Schefflera	54
Serjania	40
Simarouba	43
Simaroubaceae	43
Solanaceae	64
Solanum	64
Spondias	41
Sterculia	53
Sterculiaceae	53
Stigmaphyllon	61
Swartzia	45
Swietenia	38
Symphonia	29
Syzygium	28
Tabebuia	56
Talisia	40
Tamarindus	45
Tapirira	41
Tectona	57
Terminalia	15
Tetracera	60
Tetragastris	39
Theobroma	53

	Blz.
Tiliaceae	55
Touroulia	37
Tovomita	29
Trattinickia	39
Trema	27
Triplaris	25
Ulmaceae	27
Verbenaceae	57
Virola	13
Vismia	29
Vitex	57
Vochysia	35
Vochysiaceae	35
Vouacapoua	44
Xylopia	14